

Lausuntoyhteenveto maantie- ja rautatiealueiden toissijaista käyttöä koskevasta selvityksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi 3.4.2018 lausuntoja maantie- ja rauta-tiealueiden toissijaista käyttöä koskevasta selvityksestä (liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 3/2018). Lausunnot pyydettiin toimittamaan 11.5.2018 mennessä.

Lausuntoja saatiin 24 kappaletta. Lausunnon antoivat:

Caruna Oy ja Caruna Espoo Oy
DNA Oyj
Elenia Oy
Energiateollisuus
Energiavirasto
Etelä-Pohjanmaan liitto
FiCom
Finnet-liitto ry
Gasum Oy
INFRA ry
Kuntaliitto
Liikennevirasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Metsäteollisuus ry
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
Museovirasto
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan liitto
Puolustusministeriö
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK)
Suomen Ulkomainosliitto ry Outdoor Finland
Viestintävirasto

Huoltovarmuuskeskus, Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi), Oikeusministeriö, Sisäministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö ja Varsinais-Suomen liitto ilmoittivat, etteivät ne anna asiassa lausuntoa. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) ilmoitti, ettei sillä ole huomautettavaa selvityksessä esitettyihin kehitysehdotuksiin.

Keskeiset huomiot lausunnoista

Useissa lausunnoissa pidettiin lausuntopyyntöä kohteena olevaa selvitystä perusteellisenä, kattavana ja selkeänä.

Lähes kaikissa lausunnoissa suhtauduttiin positiivisesti selvityksessä esitettyihin lupaprosessin sujuvoittamista koskeviin kehitysehdotuksiin sekä pyrkimyksiin keventää

sääntelyä ja sujuvoittaa maantie- ja rautatiealueiden toissijaiseen käyttöön liittyviä lupaprosesseja. Erityisesti sähköisen asioinnin kehittämistä ja niin sanottua yhden luukun mallia pidettiin lähtökohtaisesti kannatettavana.

Selvityksessä ehdotettu malli, jossa käyttöoikeuden antamisesta maantiedealueeseen tehtäisiin yksityisoikeudellinen sopimus ja lisäksi myönnettäisiin hallinnolliset sijoittamis- ja toimintaluvat, jakoi näkemyksiä ja herätti useissa lausunnonantajissa kritiikkiä. Osa lausunnonantajista katsoi, että malli monimutkaistaisi kokonaisuutta turhaan, ja osa piti ehdotuksia hyvinä. Lähes kaikki peräänkuuluttivat valittavasta sääntelyvaihtoehdosta riippumatta sujuvia käytännön menettelyä - yhdellä hakemuksella voitava hakea niin sopimusta kuin lupia, jos selvityksessä ehdotettuun malliin siirryttäisiin.

Niin telealan kuin sähköalan edustajat suhtautuvat kielteisesti ehdotukseen käyttöoikeussopimusten määräaikaaisuudesta. Erityisesti telealan toimijat vastustavat myös käyttöoikeussopimusten vastikkeellisuutta. Sähköalan toimijat (ainakin Energiategollisuus ry ja Elenia Oy) eivät lähtökohtaisesti vastustaneet käyttöoikeuden vastikkeellisuutta, mutta korostivat, että mahdollisten korvausten tai maksujen olisi oltava yhtenevät muille maanomistajille vastaavissa tilanteissa maksettavien korvausten kanssa.

Sähköalan toimijat korostavat, että maantiedealueet ovat luontevia alueita infrastruktuurin keskittämiseksi ja että niitä tulisi siksi hyödyntää laajasti ja ensisijaisesti sähköverkon sijoittamiseen kohtuullisin ehdoin. Samoin telealan toimijat korostivat johtotiedon merkityksen kasvua osana väyläinfrastruktuuria ja huomauttivat, että viestintäverkkoja koskeva tietoyhteiskaaren erityissääntely sekä digitaalisen infrastruktuurin strategia tulisi paremmin ottaa huomioon viestintäverkkojen sijoittamisoikeutta koskevassa sääntelyssä.

Käyttöoikeussopimuksen tekeminen suoja- ja näkemäalueen maanomistajien kanssa koettiin käytännön järjestelyiltään hankalaksi toteuttaa.

Erityisesti sähköalan toimijat pitivät erillistä toimintalupaa hyvänä ehdotuksena. Toimintaluvan myöntämisen edellytykseksi ehdotettiin useassa lausunnossa maastokatselmuksen järjestämistä.

Sijoittamisluvan osalta tiealuetta koskevan sääntelyn ja tien suoja- ja näkemäaluetta koskevan sääntelyn yhdistämiseen suhtauduttiin varauksella. Etenkin liikennealan toimijat pitivät tärkeänä suoja- ja näkemäalueiden eroa verrattuna tiealueisiin ja korostivat sijoittamisluvan merkitystä osana liikenneturvallisuutta.

Ilmoitusmenettelyn keventämistä kannatettiin laajasti. Erityisesti mainosalan toimijat pitivät nykyistä ilmoitusmenettelyä tarpeettoman raskaana ja siksi epätoimivana. Kaapeleiden ja mainosten ilmoitusmenettelyiden yhdistämiseen kielteisesti suhtautuivat etenkin telealan toimijat, jotka korostivat, ettei kriittistä verkkoinfrastruktuuria tulisi rinnastaa sijoittamisoikeuden osalta mainoslaitteisiin. Ilmoitusmenettelyihin toivottiin myös lisää joustavuutta sekä määräaikojen osalta, että mahdollistamalla mm. ilmoituksen jälkikäteen täydentäminen ja päätöksen antaminen ehdollisena.

Puutavaran varastointia koskeva puitelupamenettely sai useissa lausunnoissa kannatusta. Maa- ja metsätalouseläalan toimijat kuitenkin suhtautuivat puitelupajärjestelmään kriittisemmin ja toivat lausunnoissaan esiin huolen hallinnollisen taakan lisääntymisestä.

Siirtokustannusten osalta erityisesti sähkö- ja telealan toimijat nostivat esiin siirtokustannusten jaon kohtuullistamisen tarpeen. Useissa lausunnoissa todettiin, että siirtokustannusten tulisi olla edullisempia verkkotoimijoille.

Selvityksessä ehdotettuun rikkomusmaksuun suhtauduttiin lausunnoissa pääosin positiivisesti. Lausunnoissa korostettiin kuitenkin, ettei rikkomusmaksukäytäntö saisi muodostua liian ankaraksi.

Mainosalan toimijat pitivät selvityksessä ehdotettuja tienvarsimainoksia koskevia siirtymäsäännöksiä lähtökohtaisesti kannatettavana. Useissa lausunnoissa esitettyä kahden vuoden lisäaikaa pidettiin kuitenkin liian lyhyenä. Ongelmallisena pidettiin myös uusien säännösten soveltamista sellaisenaan vanhoihin, ennen mahdollista lainsäädäntömuutosta pystytettyihin mainoslaitteisiin.

Lupaprosessi ja sähköisen asiointin kehittäminen

Useat lausunnonantajat kannattivat lupa-asiointin joustavoittamista sähköisen asiointin kehittämisen avulla. Tämän nimenomaisesti lausunnoissaan mainitsivat Caruna Oy ja Caruna Espoo Oy (Caruna), Elenia Oy, Energia-teollisuus, Energiavirasto, FiCom, Kuntaliitto, Liikennevirasto, Maa- ja metsätalousministeriö, Maanmittauslaitos, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (MaRa), Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan liitto ja Viestintävirasto.

Elenia Oy, Energiateollisuus, Caruna ja Viestintävirasto pitivät erityisen hyvänä ehdotuksena sitä, ettei hakijan tarvitse antaa uudelleen tietoja, jotka viranomaisella itsellään ovat jo olemassa. Elenia Oy ja Energiateollisuus mainitsivat lisäksi lausunnoissaan kannatettavina älykkäät sähköiset haku-lomakkeet. Caruna piti hyvänä ehdotusta siitä, että sähköisessä palvelussa saisi arvion käsittelyajasta ja hankkeen lupamaksuista.

Maa- ja metsätalousministeriö huomautti sähköisen asiointin kehittämiseen liittyen lausunnossaan, ettei menettelyn digitalisoituminen saisi toisaalta johtaa sääntelyn lisääntymiseen. Pirkanmaan liitto taas korosti, että digitaalisten palveluiden käytettävyyteen tulee kiinnittää huomiota.

Niin sanottua yhden luukun mallia, jossa kaikki hankkeen edellyttämät suostumukset olisi mahdollista hakea yhteisestä sähköisestä järjestelmästä, kannattivat nimenomaisesti lausunnoissaan Caruna, Energiateollisuus, FiCom, Liikennevirasto, Maa- ja metsätalousministeriö, Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan liitto ja Viestintävirasto. Useissa lausunnoissa painotettiin tältä osin tärkeänä seikkana sähköisen luvanhaun kehittämistä sekä sopimus- ja sijoituslupaprosessien yhdenmukaistamista. Pirkanmaan ELY-keskus lisäksi huomautti, että kaikki asiakirjat tulisi voida tehdä samanaikaisesti yhdessä viranomaisen järjestelmässä.

Selvityksessä ehdotettu väylätietoon, johtojen sijaintietoihin ja paikkatietojärjestelmiin perustuva sähköinen hakemuksen tekoa ohjaavan karttapohjan sisältävä sähköinen lupajärjestelmä sai kannanottoja puolin ja toisin.

Elenia Oy, Energiateollisuus, Etelä-Pohjanmaanliitto, Liikennevirasto, MaRa, Museovirasto, Pirkanmaan ELY-keskus ja Viestintävirasto kannattivat esitetyn kaltaista sijaintietoihin perustuvaa sähköistä palvelua kohteiden sijoittamisen tueksi. Maanmittauslaitos piti yhteiskäyttöistä paikkatietojärjestelmää lähtökohtaisesti positiivisena, mutta korosti, että maanmittauslaitoksen aineistojen käytöstä on sovittava erikseen.

Kritiikkiä ehdotetun palvelun osalta herättivät erityisesti väylä- ja johtotietojen julkistaminen ja siihen liittyvät riskit. Väylä- ja johtotietojen nykyistä laajempaa julkistamista vas-

tustivat etenkin Caruna ja Kuntaliitto. Caruna totesi yhteiskuntaa palvelevan infran olevan varsin haavoittuva, ja suhtautui torjuvasti sitä koskevan tiedon laajempaan jakamiseen myös niille, joilla ei ole todellista tarvetta tiedon saantiin. Myös Pirkanmaan ELY-keskus huomautti, etteivät kaikki omistajat halua välttämättä julkistaa kaapeliensa sijaintitietoja.

Myös sähköisen järjestelmän avulla toteutettavaan valvontamahdollisuuksiin suhtauduttiin positiivisesti. Pirkanmaan ELY-keskus piti kannatettavana reaaliaikaisesti kaapelin sijainti- ja syvyystiedon tallentavan järjestelmän kehittämistä sijoittamisen valvomisen tueksi.

Yhdistetty sopimus- ja lupamenettely (hybridimalli)

Viestintävirasto piti selvityksessä ehdotettua hybridimallia lähtökohtaisesti hyvänä tavoitteena. Viestintävirasto kuitenkin korosti olevan tärkeää huolehtia siitä, etteivät menettelyt miltään osin hankaloidu nykyiseen verrattuna.

Hybridimalliin kriittisesti suhtautuivat erityisesti Caruna, Energiateollisuus ja Pirkanmaan ELY-keskus, jotka pitivät hybridimallia tarpeettoman monimutkaisena ja hallinnollista taakkaa lisäävänä. Pirkanmaan ELY-keskus totesi, että malli, jossa luvan hakijan pitäisi ensin hakea käyttöoikeussopimus ennen kuin hän voi hakea sijoituslupaa, lisäisi sekä viranomaisen että luvanhakijan hallinnollista taakkaa.

Caruna ehdotti, että erillisen hallintoluvan sijasta voitaisiin ensisijaisesti kaikesta sähkökaapelin sijoittamiseen liittyvistä kysymyksistä sopia käyttöoikeussopimuksessa. Hallintolupamenettely voitaisiin kuitenkin säilyttää sopimukselle toissijaisena keinona.

Liikennevirasto huomautti lausunnossaan, että mahdollisessa jatkotyössä tulisi sähköisen käsittelyjärjestelmän ja yhdistetyn hybridimallin merkitystä selvittää vielä tarkemmin muutoksenhaun ja oikeusturvan kannalta.

Käyttöoikeussopimus

Selvityksessä ehdotettu 52 §:n mukainen käyttöoikeussopimus oli useissa lausunnoissa kritiikin kohteena. Lausunnoissa tuotiin esiin useita eri epäkohtia, joita käyttöoikeussopimukseen saattaisi liittyä.

Merkittävä osa lausunnonantajista kritisoi mahdollisuutta laatia käyttöoikeussopimus määräaikaisena. Käyttöoikeussopimuksen ja sijoittamisoikeuden pysyvyyden puolesta lausuivat nimenomaisesti Caruna, DNA oyj, Elenia Oy, Energiateollisuus, FiCom ja Finnet-liitto.

Carunan mukaan käyttöoikeussopimus tulisi lähtökohtaisesti aina tehdä toistaiseksi voimassa olevana silloin, kun kysymys on jatkuvaa tarvetta palvelevasta perusinfrastruktuurista. Myös Finnet-liitto totesi, että esitystä voidaan kannattaa vain siinä tapauksessa, että käyttöoikeus on lähtökohtaisesti luonteeltaan pysyvä tai ainakin huomattavan pitkä.

FiComin ja DNA Oyj:n lausunnoissa todettiin, että viestintäverkkojen johtimien sijoittamisoikeuden tulisi perustua yksiselitteisesti oikeuteen sijoittaa pysyvästi viestintäverkkoinfraa esitetyn määräaikaisen vuokraussopimuksen sijaan. FiCom ja DNA Oyj esittivät, että esityksen jatkovalmistelussa luovutaan viestintäverkkoinfrastruktuurin osalta määräaikaisuutta ja käyttöoikeuden vastikkeellisuutta koskevista ehdotuksista.

FiCom ja DNA Oyj katsoivat esityksen hankaloittavan teleinfrastruktuurin rakentamista ja tältä osin olevan ristiriidassa digitaalisen infrastruktuurin strategian kanssa. FiCom ja Finnet-liitto katsoivat esitetyn vastikkeellisen käyttöoikeussopimuksen olevan ristiriidassa myös tietoyhteiskuntakaaren kanssa, jossa korvausperuste on aiheutettu haitta tai vahinko, ei vuokra. Teleinfrastruktuurin sijoittamisoikeutta koskevan tietoyhteiskuntakaaren erityissääntelyn huomioon ottamista painotti myös Viestintävirasto.

Sen sijaan Pirkanmaan ELY-keskus totesi käyttöoikeussopimusmallin nimenomaan edellyttävän mahdollisuutta periä vastiketta, jotta tällä voitaisiin kattaa mahdolliset tienpitäjän maksettavaksi tulevat siirtokustannukset. Tällaista ajattelua tukivat varovaisesti myös Elenia Oy ja Energiateollisuus. Useassa lausunnossa tuotiin kuitenkin esiin huoli käytöstä perittävän korvauksen määrästä. Elenia Oy totesi, että huomiota tulisi kiinnittää käyttöoikeusmaksuja määritettäessä niiden kohtuullisuuteen sekä tasapuolisuuteen suhteessa muihin maanomistajiin. Kuntaliitto huomautti, että korvausten vuoksi ei saisi syntyä tarpeettomasti painetta sijoittaa johtoja muualle kuin maantiealueelle.

Etelä-Pohjanmaan liitto totesi, että käyttöoikeussopimusten kohdalla ongelmaksi voivat muodostua suoja- ja näkemäalueen maanomistajat, joita ei tavoiteta tai yhteisomistuksessa olevien alueiden maanomistajat, joilta ei kaikilta saada suostumusta. Etelä-Pohjanmaan liitto ehdotti, että sujuvan asiointin ja nopean etenemisen takaamiseksi viranomaisen lupa tulisi myöntää, vaikka kaikilta maanomistajalta ei sopimusta saataisikaan. Pirkanmaan ELY-keskus huomautti lausunnossaan, että Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmä on tällä hetkellä kattavin järjestelmä, josta kiinteistön omistajan tiedot löytyvät, mutta edes sen perusteella ei ole mahdollista rakentaa aukotonta järjestelmää käyttöoikeussopimusten tekemiselle.

Etelä-Pohjanmaan liitto esitti, että laaditut käyttöoikeussopimukset voitaisiin kirjata kirjaamisrekisteriin niiden oikeudellisen aseman turvaamiseksi. Maanmittauslaitos nosti lausunnossaan esille huomion siitä, että käyttöoikeuden kirjaaminen erityisenä oikeutena sekä laitostunnuksen antaminen käyttöoikeudelle ovat välttämättömiä ehtoja käyttöoikeuden panttaamiskelpoisuudelle. Maanmittauslaitos huomautti, että tältä osin olisi tarvetta muuttaa myös maakaarta.

INFRA ry esitti lausunnossaan, että käyttöoikeussopimukseen tulisi liittää edellytys siitä, että ennen käyttöönottoa kohteessa tulee suorittaa sekä katselmus että rakennuskohteen vastaanottotarkastus.

MaRa korosti lausunnossaan, että tienvarsimainontaa koskeva hallinnollinen taakka ei saisi lisääntyä sen johdosta, että nykyinen suostumukseen perustuva järjestelmä korvataan ehdotetulla käyttöoikeussopimuksella.

Puolustusministeriö piti tärkeänä poikkeuksena sitä, että tien suoja- ja näkemäalueen käyttö olisi sallittua tilapäisesti ilman käyttöoikeussopimusta silloin, kun käyttöoikeuden kesto on enintään viisi viikkoa.

Toimintalupa

Selvityksessä ehdotettuun lupaan toimimiseen maantiealueella suhtauduttiin lähtökohdaisesti positiivisesti. Elenia Oy ja INFRA ry mainitsivat nimenomaisesti lausunnoissaan pitävänsä erillistä toimintalupaa hyvänä ja järkevänä ratkaisuna. Varautuneemmin erilliseen toimintalupaan suhtautui Puolustusministeriö, joka lausui, että puolustusvoimilla on tarve toimia tiealueella normaalioloissakin ilman lupamenettelyä.

Toimintaluvan edellytyksiin otettiin kantaa muutamassa lausunnossa. INFRA ry esitti lupahdoissa edellytettäväksi maastokatselmusten, työmaakokousten ja vastaanottotarkastusten pitämistä. Maastokatselmusten merkitystä korostivat myös useat sähkötoimijat, jotka lisäksi pitivät tärkeänä tienpitäjän toimintamahdollisuuksia esimerkiksi johdon reitin määrittelemisessä. Museovirasto huomautti lausunnossaan, että toimintalupaa haettaessa tulisi riittävällä tavalla selvittää myös hankkeen vaikutukset kulttuuriympäristöön ja maisemaan.

Muutama lausunto koski ehdotettua liikenne- ja viestintäministeriön asetuksenantovaltuutta. Elenia Oy esitti, että liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen tueksi luotaisiin ohjeistus koskien maastokatselmuksia. Energiateollisuus sen sijaan kannatti nykyisin käytössä olevien Liikenneviraston määräysten ja Sähkö- ja telejohdot ja maantiet –ohjeen yhdistämistä uuden liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen laatimisen yhteydessä. Pirkanmaan ELY-keskus puolestaan kannatti lausunnossaan virastotason määräyksenantomahdollisuuden säilyttämistä ja totesi, että asia voitaisiin ratkaista virastouudistuksen yhteydessä siten, että määräyksenantajana toimisi eri viran-omaistaho kuin luvanmyöntäjänä.

Sijoittamislupa

Selvityksessä 52 b-d §:ssä ehdotetut muutokset rakennusten, laitteiden, johtojen ja mainosten sijoittamiselle, herättivät paljon kommentteja ja kehittämissuhteita lausunnonantajien kesken.

Etelä-Pohjanmaan liitto esitti, että nykyisellään maantielain 48 §:ssä oleva rakennuksen rakentamiskieltoon liittyvä poikkeus koskien suoja- tai näkemäalueella jo olemassa olevia rakennuksia, tulisi jättää ehdotettuun 52 b §:ään sellaisenaan tai ainakin asialliselta sisällöltään muuttumattomana.

Pirkanmaan ELY-keskus vastusti maantien tiealuetta koskevien ja maantien suoja- ja näkemäaluetta koskevien säännösten yhdistämistä selvityksessä ehdotetun 52b § mukaisesti. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan mainosten näkemäalueelle sijoittamisen tulisi olla jatkossakin lähtökohtaisesti kiellettyä liikenneturvallisuuden takaamiseksi ja sijoittamisesta tienpitäjälle mahdollisesti aiheutuvien lisäkustannusten välttämiseksi. Pirkanmaan ELY-keskus totesi pitävänsä ehdotettua Norjan sijoittamislupamallia alustavasti kannatettavana.

Liikennevirasto ilmaisi lausunnossaan huolensa siitä, että ehdotettu 52 b §:n mukainen sääntely, jossa sijoittamisluvan saamiseksi tehdään eräänlainen poikkeus kiellosta sijoittaa rakennuksia tiealueelle tai sen suoja- tai näkemä-alueelle, johtaisi nykyisen maantielain 47 §:n mukaisten poikkeuspäätösten määrän suureen kasvuun.

Museovirasto totesi lausunnossaan, että rakennelmien sijoittamisoikeuden tulisi perustua kulttuuriympäristöstä saatavilla olevaan tietoon ja viranomaisten ja asiantuntijoiden vuorovaikutukseen.

Puolustusministeriö totesi lausunnossaan, ettei puolustusvoimilta tulisi edellyttää sijoittamislupaa tilapäisen johdon tai kaapelin sijoittamiseen, vaikka toimenpide kohdistuisi ehdotetun 52 c §:n 2 momentin mukaisille alueille.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry (MTK) lausui, että jatko-valmistelussa olisi huomioitava lupaprosessin sujuvoittamisen ohella myös mainostamisen vapauden turvaaminen, erityisesti maaseutuyrittäjien mainostamismahdollisuuksien näkökulmasta.

MTK ilmaisi huolensa siitä, että selvityksessä esitetyt näkemykset voitaisiin mahdollisessa lainsäädännössä ulottaa koskemaan myös maantiekiinteistön ulkopuolella, mutta suoja-alueella, sijaitsevia mainoslaitteita. Tämä puuttuisi maanomistajan ja mainosfirman välisiin yksityisoikeudellisiin sopimuksiin, joita ei tulisi yrittää säännellä takautuvasti.

Pirkanmaan ELY-keskus piti lausunnossaan liikenneturvallisuuden näkökulmasta tärkeänä sitä, että mainoslaitteiden sijoittamiseen liittyy edelleen ohjausta ja säädöstoista sääntelyä mainoksen sijoittamisen ja ulkoasun suhteen. Pirkanmaan ELY-keskus totesikin, että ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea kaikkia tienvarsimainoksia, joita ei ole laissa erikseen ilmoitusvelvollisuudesta vapautettu.

Pirkanmaan ELY keskus kiinnitti lausunnossaan huomiota myös 52d §:ssä käytettyyn termiin ”maantien läheisyyteen”, jonka osalta se totesi, että kun kyse on pysyväisluonteisesta mainoslaitteesta asemakaavan ulkopuolella, tulisi se ehdottomasti sijoittaa maantiealueen ulkopuolelle.

Ilmoitusmenettelyjen kehittäminen ja yhtenäistäminen

Ilmoitusmenettelyn keventämistä pidettiin lausunnoissa yleisesti ottaen kannatettavana. Useissa lausunnoissa esitettiin kuitenkin myös muutosehdotuksia selvityksessä esitettyyn 52 e §:ään.

DNA Oyj, FiCom ja Pirkanmaan ELY-keskus eivät pitäneet kaapeleiden ja mainosten ilmoitusmenettelyiden yhdistämistä kannatettavana ja huomauttivat, että kriittistä verkkoinfrastruktuuria ei tulisi rinnastaa sijoittamisoikeuden osalta mainoslaitteisiin. Sen sijaan Maa- ja metsätalousministeriö piti selvityksessä esitettyä johtojen ja mainosten ilmoitusmenettelyiden yhtenäistämistä perusteltuna.

Pirkanmaan ELY-keskus lausui, että ilmoitus tulisi tehdä vähintään 30 päivää ennen toimenpiteen suunniteltua aloittamispäivää ja viranomaisella tulisi olla 30 päivää aikaa käsitellä ilmoitus ja tehdä päätös sen johdosta.

Elenia Oy, Finnet-liitto ja Viestintävirasto kannattivat ilmoitusmenettelyn kehittämistä siten, että viranomainen voisi päätöksellään oikeuttaa ilmoittajan aloittamaan sijoittamistyöt ennen määräajan täyttymistä. Elenia Oy, Pirkanmaan ELY-keskus ja Viestintävirasto pitivät lisäksi tärkeänä sitä, että ilmoitusta olisi mahdollista täydentää ennen päätöksen antamista.

Elenia Oy ja Pirkanmaan ELY-keskus tukivat sähkökaapeleiden ja -laitteiden osalta ilmoitusmenettelyistä luopumista, ja sen korvaamista lupa-menettelyllä siten, että lupapäätöksen antamiselle määrättäisiin kohtuullinen määräaika. Pirkanmaan ELY-keskus ehdotti lisäksi, että tämä määräaika alkaisi vasta viranomaisen saatua täydellisen hakuksen, jossa ei ole käsitellyn estäviä puutteita.

MaRa ja Suomen ulkomainosliitto ry Outdoor Finland (Outdoor Finland) yhtyivät selvityksessä esitettyyn kantaan siitä, että nykyinen ilmoitusmenettely on prosessina turhan raskas ja käytännössä hyvin lähellä lupamenettelyä, ja kannattivat ilmoitusmenettelyn huomattavaa keventämistä. Pirkanmaan ELY-keskus totesi, että sääntelystä tulisi selkeämmin käydä ilmi, millä tavoin ilmoitusmenettely eroaa lupaprosessista.

Kuntaliitto ja Pirkanmaan liitto vastustivat nykyisen maantielain 52.4 §:n mukaisen lainkohdan, jonka mukaan tienpitoviranomaisella on mahdollisuus pyytää ilmoituksen joh-

dosta kunnalta lausunto, poistamista laista. Tätä vastusti myös Museovirasto, joka korosti tienvarsimainonnan soveltuvuuden varmistamista arvokkaissa kulttuuriympäristöissä ja maisemissa kunnan ja alueen viranomaisten kuulemisella.

MaRa kannatti selvityksessä esitettyä ehdotusta siitä, että yksityiskohtaisia mainoksia koskevia säännöksiä annettaisiin Liikenneviraston määräysten sijasta liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Outdoor Finland piti selvityksessä ehdotettua säännöstä siitä, että mainoslaitetta koskevaan ilmoitukseen olisi liitettävä selvitys mainoksesta tarpeettomana, ja totesi, että mainosten sisältöä säännellään jo nykyisellään useilla eri normeilla.

Puitelupamenettely ja puutavaran varastointi 52 f §

Useissa lausunnoissa suhtauduttiin positiivisesti selvityksessä esitettyyn puutavaran varastointia koskevaan toimintamalliin. Puitelupajärjestelmään myönteisesti suhtautuivat etenkin Liikennevirasto, Maa- ja metsätalousministeriö ja Pirkanmaan liitto. Pirkanmaan liitto kiinnitti lausunnossaan kuitenkin huomiota siihen, että puuhuollon kuormausvarastointi ja logistiset ketjut tulisi mahdollistaa siten, että toimintavarmuus säilyy haastavissakin olosuhteissa.

Metsäteollisuuden kanta oli varovaisen myönteinen. Metsäteollisuus nosti esiin huolensa siitä, ettei kaikilla yrityksillä välttämättä ole käytössään digitaalisiin karttamerkintöihin riittävän hyvin soveltuvia tietojärjestelmiä, mikä voisi vaikeuttaa digitaalisen puitelupajärjestelyn käytännön toteuttamista. Metsäteollisuus piti tärkeänä myös sitä, ettei uudenlaisen puitelupajärjestelmän käyttöönotto lisää yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

MTK sen sijaan vastusti selvityksessä esitetyn puitelupajärjestelmän käyttöönottoa ja totesi sen lisäävän byrokratiaa. MTK viittasi lausunnossaan vastikään hyväksytyyn maantielain muutokseen (572/2018), joka pyrkii purkamaan puutavaran varastointiin liittyviä turhia normeja ja vähentämään sen kustannuksia. Maa- ja metsätalousministeriö toisaalta katsoi, että huomioiden jo eteenpäin viedyt maantielain muutokset, metsätalouteen liittyen ehdotukset voisivat koskea lähinnä puutavaran pitkäaikaista varastointia.

Outdoor Finland kannatti puitelupajärjestelmän käyttöönoton selvittämistä myös mainoslaitteiden osalta. Outdoor Finland piti kuitenkin tarpeellisena, että puitelupajärjestelmän soveltamista mainosten sijoittamiseen pilotoidaan ennen sen käyttöönottoa.

Tienpitäjän poisto-oikeus 52 e §

Vaaraa tai haittaa aiheuttavan rakennelman tai laitteen poistamismenettelyn yksinkertaistamista kannatettiin nimenomaisesti vain Liikenneviraston lausunnossa.

Pirkanmaan ELY-keskus sen sijaan totesi ehdotetun 52g §:n merkittävästi heikentävän tienpitäjän mahdollisuuksia puuttua luvan vastaisesti rakennettuun, liikennettä vaarantavaan tai tienpitoa haittaavaan rakennelmaan tai laitteeseen, ja vastusti ehdotusta lausunnossaan. Pirkanmaan ELY-keskus piti erittäin tärkeänä, että nykyinen maantielain 42b § säilytettäisiin sellaisenaan, ja totesi, että tienpitäjällä tulisi aina olla mahdollisuus määrätä laite tai rakennelma poistettavaksi tai siirrettäväksi.

Museovirasto korosti, että myös liikenneympäristön kulttuurihistorialliset arvot tulee ottaa huomioon arvioitaessa tienpidolle haittaa aiheuttavien rakennusten poistamista.

Siirtokustannukset

Siirtokustannuksia koskevan säännöksen poistamiseen maantielaista suhtauduttiin useissa lausunnoissa varauksella. Useammassa tele- ja sähköalan toimijoiden lausunnossa nostettiin esiin se, että nykyistä säännöstä siirtokustannusten jaosta tulisi muuttaa verkkotoimijoiden kannalta kohtuullisemmaksi.

Energiateollisuus katsoo, että nykyinen maantielain mukainen kustannustenjaon periaate poikkeaa muista alueista ja johtaa vuosikymmenien pituiseen taloudelliseen riskiin verkonhaltijan kannalta. Energiateollisuus pitää tarpeellisena siirtokustannustenjaon periaatteiden kohtuullistamista ja viittaa aiemmassa lausunnossaan antamaansa ehdotukseen siirtokustannussäätelyn muuttamisesta. Myös Energiavirasto katsoo, että siirtokustannusten jakoa pohdittaessa tulee lähtökohtaisesti huomioida investointien pysyvyys ja suunnitelmallisuus ja arvioida siirtokustannusten jakoa kohtuullisuusperiaatteen mukaisesti.

Myös FiCom viittaa siirtokustannusten osalta aiempaan lausuntoonsa, jossa on annettu ehdotus siirtokustannusten jakoa koskevan säännöksen muuttamiseksi verkkotoimijoille edullisemmaksi. FiCom ehdottaa lausunnossaan lisäksi, että mikäli siirtokustannuksista koskeva säännös ehdotuksen mukaisesti poistettaisiin laista, tulisi siirtokustannuksista laatia ainakin puitesopimus.

Finnet-liitto piti esitettyä johtojen sijoittamismallia kannatettavana vain siinä tapauksessa, että siirtokustannukset eivät kasva nykyisiin verrattuna.

Rikkomusmaksu hallinnollisena sanktiona

Selvityksessä ehdotettuun 52 h §:n mukaiseen rikkomusmaksuun suhtauduttiin lausunnoissa pääosin positiivisesti. Rikkomusmaksua tarkoituksenmukaisena hallinnollisena seurauksena puolsivat nimenomaisesti lausunnoissaan Energiavirasto, Liikennevirasto ja Pirkanmaan ELY-keskus.

Useissa lausunnoissa nostettiin kuitenkin esiin se, että rikkomusmaksun määräämistä tulisi voida harkita tapauskohtaisesti, ja kynnys sanktiomenettelyn käynnistämiseksi tulisi asettaa riittävän korkealle.

Caruna ja Elenia Oy totesivat, että ennen sanktion määräämistä tulisi rikkomuksen tekneelle antaa mahdollisuus rikkeen korjaamiseen tai toimittaa selvitys siitä, miksi luvan mukaisesta sijoittamisesta on poikettu.

Caruna piti tarpeellisena tarkentaa sanktiomenettelyn edellytyksiä siten, ettei vähäinen reitiltä poikkeaminen johtaisi automaattisesti sanktioseuraamukseen, mikäli poikkeamiseen olisi hyväksyttävä syy.

Energiateollisuus totesi, että rikkomusmaksun määrääntymisen perusteet tulisi eritellä tarkemmin ja esitti, että tienpitäjällä tulisi olla valta myöntää lu-vanhakijalle maastokatselmuksessa oikeus poiketa alkuperäisestä luvasta silloin, kun se on kokonaisuuden kannalta järkevää.

Tienvarsimainoksia koskevat siirtymäsäännökset

Selvityksessä ehdotettuja siirtymäsäännöksiä, joiden mukaan vanhoille ulkomainoksille annettaisiin lisäaikaa myönnettyihin poikkeuksiin ulkomainosten asettamiskiellosta, pidettiin lähtökohtaisesti kannatettavana. Useissa lausunnoissa kahden vuoden lisäaikaa pidettiin kuitenkin liian lyhyenä.

MaRa kannatti ehdotetuissa siirtymäsäännöksissä mainoslaitteille annettua kahden vuoden lisäaikaa. MaRa kuitenkin totesi lausunnossaan, ettei selvityksessä ole esitetty riittäviä perusteita sille, miksi itsevalaisuille mainoslaitteille ei myönnetä pidennettyä siirtymäaikaa ja siksi myös niille olisi myönnettävä kahden vuoden siirtymäaika.

MaRa kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että siirtymäajan kuluessa olisi varmistettava, ettei sellaisia mainoslaitteita, jotka eivät aiheuta liikenneturvallisuudelle mitään vaaraa, tarvitse poistaa siirtymäajan jälkeen yksinomaan sen takia, etteivät ne täytä uusia ilmoitusmenettelyn määräyksiä.

Outdoor Finland totesi lausunnossaan, ettei se pidä esitettyä ulkomainoksiin liittyvää siirtymävaiheen lisäaikaa vuoden 2021 loppuun riittävänä, ja ehdotti, että lisäaikaa myönnettäisiin vuoden 2024 loppuun asti.

Outdoor Finland ilmaisi myös huolensa viranomaisen ilmoitusprosessin ruuhkautumisesta siirtymävaiheen aikana, kun nykyisten mainoslaitteiden asettajat tekevät uudistetun lain mukaisia ilmoituksia. Outdoor Finland esitti asian ratkaisuksi seuraavia toimenpiteitä: vanhan mainoksen asettajan osalta riittävää olisi mainoslaitteen koordinaattien ja tienumeron ilmoittaminen. Lisäksi pelkkä ilmoittajan vakuutus käyttöoikeussopimuksen olemassaolosta tulisi katsoa riittäväksi.

MTK esitti lausunnossaan, että uudet mainoslaitteiden sijoittamista koskevat menettelyt tulisi kohdistaa vain mahdollisten lainsäädäntömuutosten jälkeen pystytettäviin mainoslaitteisiin.

Muita huomioita

Energiavirasto esitti tarkennuksen selvityksen kappaleeseen 2.2.7., jonka mukaan jakeluverkonhaltijoiden kehityssuunnitelmia ohjaa Energiavirasto. Energiavirasto totesi toimivaltansa kuitenkin rajoittuvan sähkömarkkina-lain 52§:n 3 ja 4 momentteihin.

Caruna suhtautui varauksellisesti selvityksessä mainittuihin infrakäytäviin. Caruna totesi lausunnossaan, että jatkovalmistelussa olisi syytä kiinnittää erityistä huomiota eri tyyppisten infrojen sijoittamiseen ja yhteensovittamiseen liittyviin teknisiin haasteisiin.

Liikennevirasto yhtyi lausunnossaan selvityksessä todettuun näkemykseen siitä, että mahdolliset ratalain muutokset edellyttävät erillistä selvitystä, jossa huomiota kiinnitettäisiin rautateiden erityispiirteisiin. Lisäksi Liikennevirasto lausui, että kansainvälisen vertailun osalta jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomiota nimenomaan rautateitä koskevaan sääntelyyn. Liikennevirasto katsoi, ettei ratalakiin tehtäviä muutoksia tulisi vielä ratkaista lausuttavana olevan selvityksen perusteella.